

15.9.2022

Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta

[kirjaamo\(at\)rovaniemi.fi](mailto:kirjaamo(at)rovaniemi.fi)

Lausuntopyyntö 26.8.2022

Maansiirtoliike Kemppe Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemus tilalla 698-408-13-1, Paljukkavaara, Joutiselän 1E-luokan pohjavesialue, Rovaniemi

Hakemus

Hakemuksen (5.5.2022) ja ottamissuunnitelman (päivitetty 10.8.2022) mukaan Maansiirtoliike Kemppe Oy hakee maa-aines- ja ympäristölupaa kalliokiviaineksen ottamiselle yhteensä noin 1,52 hehtaarin kokoiselta alueelta Rovaniemen alueella sijaitsevalta tilalta 698-408-13-1, Rovaniemen mlk:n valtionmaa IV. Koko suunnitelma-alueen pinta-ala on noin 3,52 hehtaaria. Lupaa haetaan 60 000 k-m³:n suuruiselle louhintamäärälle kymmeneksi (10) vuodeksi. Lisäksi haetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista lupaa louhintaan ja kiviaineksen murskaukseen maa-aineslupan kanssa samalle ajalle. Lisäksi haetaan lupaa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta (YSL 199 § ja MAL 21 §).

Hakemuksen ja ottamissuunnitelman mukaan suunniteltu alin ottamistaso on +135,8 metriä (N2000). Suunniteltu ottamistoiminta sijoittuu luokitellulle pohjavesialueelle Joutiselkä (12699242). Pohjaveteen jätetään uudella louhittavalla alueella neljän (4) metrin suojakerros ja vanhalla maisemoitavalla ottoalueella käytetään vanhan luvan mukaista kahden (2) metrin suojakerrospaksuutta. Hakemuksen mukaan ottoalue on kalteva etelään päin, jonne myös louhoksessa syntyvät vedet johtuvat pintavaluntana.

Toiminnassa ei käytetä vettä, pois lukien mahdollinen pölynsidonta, johon tarvittava vesi saadaan hakemuksen mukaan louhoksesta. Toiminnan vaikutusten tarkkailuksi on esitetty pinta- ja pohjavesien osalta valumavesien laaduntarkkailua silmämääräisesti ja pohjavesipinnan havainnointia viereisen hiekka-alueen tarkkailun yhteydessä.

Louhinnan lisäksi aluetta käytetään samalla myös tukitoiminta-alueena, jolla säilytetään varastokasoja ja työkoneita sekä välivarastoidaan ja murskataan kiviaineksia siirrettävillä murskauslaitoksilla. Murskauslaitos toimii ottoalueen pohjalla ja sen sijainti voi vaihdella toiminnan edetessä. Louhinta- ja murskaustoiminta on urakkaluonteista, yleensä n. 2-3 viikkoa kerrallaan, keskimäärin 1-3 kertaa vuodessa. Lisäksi louhintaan liittyviä räjäytystöitä suoritetaan keskimäärin 1-3 kertaa vuodessa, joihin kuluu oheistöineen aikaa n. 1-3 vuorokautta kerrallaan.

Ottamissuunnitelman mukaan louhinnassa ja murskauksessa sekä kiviaineksen lastauksessa ja kuljetuksissa syntyy kiviainespölyä ja melua. Louhintaräjäytykset aiheuttavat myös ajoittaista tärinää. Toiminnasta ei arvioida aiheutuvan pöly- tai tärinähaittoja lähimpään asutukseen. Lähin asutus sijaitsee alueesta n. 750 metrin etäisyydellä.

Ottamistoiminnan päätyttyä alue maisemoidaan ja alueen reunat luiskataan 1:2 kaltevuuteen. Luiskien muotoiluun käytetään alueen reunoille kasattuja toiminnanaikaisia suojamaavalleja ja humuspitoiset maa-ainekset käytetään kasvukerrokseen. Maisemointi- ja jälkihoitotöitä tehdään ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaisesti ja mahdollisuuksien mukaan vaihteittain. Kasvukerrokseen tuodaan tarvittaessa puhtaita pintamaita alueen ulkopuolelta.

Edellytykset maa-ainesten otolle

Suunniteltu ottamistoiminta sijoittuu luokitellulle pohjavesialueelle (Jouttselkä 12699242, 1E-luokka). Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kallionottoalueet tulee lähtökohtaisesti pyrkiä aina sijoittamaan luokiteltujen pohjavesialueiden ulkopuolelle.

Vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi

Lapin ELY-keskus katsoo, että kallionlouhinnasta 1E-luokan pohjavesialueella ja erityisesti pohjaveden muodostumisalueella siten kuin hakemuksessa on esitetty, saattaa aiheutua ympäristölle maa-aineslain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja.

Maa-aineslain 3 §:n mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu muun muassa tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Maa-ainesten ottamista koskevassa lupaharkinnassa ja lupaehdoissa otetaan huomioon myös maa-aineslain 3 §:n ympäristöperusteiset rajoitukset muun muassa kauniin maisemakuvan, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien turmelemisesta taikka ne lain 3 §:ssä mainitut muut rajoitukset, joilla pyritään estämään huomattavat tai laajalle ulottuvat vahingolliset vaikutukset asutukselle tai ympäristölle.

Lapin ELY-keskus katsoo, että kallionotto toiminnan sijoittuminen vedenhankintakäytössä olevalle pohjavesialueelle voi vaatia vesilain mukaisen luvan (MAL 3 §, VL 3 luku 2 § ja 3 §).

Hankkeen kohdalla vesilain (587/2011) mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun (luvanvaraiset vesitaloushankkeet) 2 §:n tarkoittaman vesitaloushankkeen yleisen luvanvaraisuuden perusteella. 2 §:n 1 momentin ja sen kohtien 1 ja 2 mukaan vesitaloushankkeella on oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos: 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista tai 5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintaan soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin

huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai käytölle talousvetenä.

Lisäksi lupa voi tulla kyseeseen vesilain 3 luvun 3 §:n tarkoittaman aina luvanvaraisen vesitaloushankkeen perusteella. 3 §:n 1 momentin ja sen kohdan 2 mukaan 2 §:ssä tarkoitetuista seurauksista riippumatta vesitaloushankkeilla on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos: 2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi, muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 m³ vuorokaudessa sekä muu toimenpide, jonka seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 m³ vuorokaudessa.

Lapin ELY-keskus katsoo, että nyt suunnitellusta kallionotosta voi aiheutua vesilain (587/2011) 3 luvun 2 §:n 1 momentin kodassa 2) tai 5) tarkoitettu haitallinen muutos tai seuraus. Näin ollen tulee selvittää, edellyttääkö kallionlouhinta nyt haetulta alueelta vesilain mukaista lupaa Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta.

ELY-keskuksessa tehtävää vesilain mukaisen luvan tarpeen arviointia varten toiminnanharjoittajan tulee selvittää vähintään seuraavat asiat hakemuksen tarkoittaman toiminnan osalta:

1. Laskelma louhoksen tyhjentämisestä sekä kuivanapidosta aiheutuvasta veden oton määrästä huomioiden hankkeen koko toiminta-aika, mukaan lukien arvio vuorokausikohtaisesta veden oton enimmäismäärästä sekä tieto käytettävien pumppujen maksimitehosta (Tarkoituksena selvittää veden oton enimmäismääriä niin toimintatauon, päättymisvaiheen kuin toimintavaiheenkin osalta ottaen huomioon myös louhoksen laajeneminen vuosien saatossa).
2. Laskelma louhoksen tyhjentämisestä sekä kuivanapidosta aiheutuvasta veden johtamisen määrästä huomioiden hankkeen koko toiminta-aika, mukaan lukien arvio vuorokausikohtaisesta veden johtamisen enimmäismäärästä sekä tarkempi vesien johtamista koskeva selostus (Tarkoituksena selvittää, miten suuria määriä kerrallaan louhosvesiä johdetaan yleisiin ojiin, mitä reittiä johtaminen tapahtuu ja voiko johtaminen aiheuttaa esim. tulvan vaaraa ojissa ottaen huomioon myös alueella mahdollisesti toimivat muut toimijat. Lisäksi tarkempi kuvaus hakemuksessa mainitusta "louhosvesien johtamisesta pintavalutuksena alueen eteläpuolelle" -kohdasta).
3. Pohjaveden pinnan alenemisesta aiheutuvan maaperään kohdistuvan kuivatusvaikutuksen tarkastelu (Tarkoituksena selvittää louhoksen tyhjennyksen sekä louhinnan aikaisen kuivanapitopumppauksen aiheuttaman maaperän kuivumisen vaikutus ottamisalueen ympäristöön).
4. Tieto louhosveden laadusta (Tarkoituksena selvittää toiminnan mahdollisia vaikutuksia veden laatuun kuten esimerkiksi typen määrään vedessä. Selvityksenä käy esimerkiksi veden laatua koskevat aiemmat tarkkailutulokset tai muu veden laatua koskeva tieto).

5. Vesilain mukaisen luvan tarpeen arvioimiseksi ELY-keskus pyytää lisäksi hankkeesta vastaavaa toimittamaan lupaviranomaiselle lisätietoja seuraavista asioista:

- kalliopohjaveden pinnantas
- käytettävät räjähdaineet ja niiden määrät
- arvio toiminnan vaikutuksista pohjavesialueella olevaan vedenottamoon

Johtopäätökset

Lapin ELY-keskus katsoo, ettei se voi arvioida maa-ainesten oton edellytyksiä suunnitellulla alueella, ennen kuin hakemusta on täydennetty niin, että vesilain mukainen luvantarpeen arviointi on mahdollista tehdä.

ELY-keskus katsoo, että alueelle ei tule myöntää maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukaista yhteislupaa ennen kuin hakemusta on täydennetty ja vesilain mukainen luvantarpeen arviointi on tehty.

Täydennetystä lupahakemuksesta tulee pyytää ELY-keskuksen lausunto.

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Pia Lindholm ja ratkaissut yksikön päällikkö Leena Ruokanen.

Tämä asiakirja LAPELY/3794/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/3794/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Ruokanen Leena 15.09.2022 11:38

Esittelijä Lindholm Pia 15.09.2022 10:33

2.12.2022

Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta

[kirjaamo\(at\)rovaniemi.fi](mailto:kirjaamo(at)rovaniemi.fi)

Lausuntopyyntö 17.11.2022

Maansiirtoliike Kemppe Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemus tilalla 698-408-13-1, Paljukkavaara, Jouttselän 1E-luokan pohjavesialue, Rovaniemi

Hakemus

Hakemuksen (5.5.2022), ottamissuunnitelman (päivitetty 10.8.2022) ja hakemuksen täydennyksen (7.11.2022) mukaan Maansiirtoliike Kemppe Oy hakee maa-aines- ja ympäristölupaa kalliokiviaineksen ottamiselle yhteensä noin 3,52 hehtaarin kokoiselta suunnitelma-alueelta Rovaniemellä sijaitsevalta tilalta 698-408-13-1, Rovaniemen mlk:n valtionmaa IV. Varsinaisen ottamisalueen pinta-ala on noin 1,52 hehtaaria. Lupaa haetaan 60 000 k-m³:n suuruiselle louhintamäärälle kymmeneksi (10) vuodeksi. Lisäksi haetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista lupaa louhintaan ja kiviaineksen murskaukseen maa-ainesluvan kanssa samalle ajalle. Lisäksi haetaan lupaa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta (YSL 199 § ja MAL 21 §).

Hakemusasiakirjojen mukaan suunniteltu alin ottamistaso on +135,8 metriä (N2000). Suunniteltu ottamistoiminta sijoittuu luokitellulle pohjavesialueelle Jouttselkä (12699242). Pohjaveteen jätetään uudella louhittavalla alueella neljän (4) metrin suojakerros ja vanhalla maisemoitavalla ottoalueella käytetään vanhan luvan mukaista kahden (2) metrin suojakerrospaksuutta. Hakemuksen mukaan ottoalue on kalteva etelään päin, jonne myös louhoksessa syntyvät vedet johtuvat pintavaluntana.

Toiminnassa ei käytetä vettä, pois lukien mahdollinen pölynsidonta, johon tarvittava vesi saadaan hakemuksen mukaan louhoksesta. Toiminnan vaikutusten tarkkailuksi on esitetty pinta- ja pohjavesien osalta valumavesien laaduntarkkailua silmämääräisesti ja pohjavesipinnan havainnointia viereisen hiekka-alueen tarkkailun yhteydessä.

Louhinnan lisäksi aluetta käytetään samalla myös tukitoiminta-alueena, jolla säilytetään varastokasoja ja työkoneita sekä väliavarastoidaan ja murskataan kiviaineksia siirrettävillä murskauslaitoksilla. Murskauslaitos toimii ottoalueen pohjalla ja sen sijainti voi vaihdella toiminnan edetessä. Louhinta- ja murskaustoiminta on urakkaluonteista, yleensä n. 2-3 viikkoa kerrallaan, keskimäärin 1-3 kertaa vuodessa. Lisäksi louhintaan liittyviä räjäytystöitä suoritetaan keskimäärin 1-3 kertaa vuodessa, joihin kuluu oheistöineen aikaa n. 1-3 vuorokautta kerrallaan.

Ottamissuunnitelman mukaan louhinnassa ja murskauksessa sekä kiviaineksen lastauksessa ja kuljetuksissa syntyy kiviainespölyä ja melua. Louhintaräjäytykset aiheuttavat myös ajoittaista tärinää. Toiminnasta ei arvioida aiheutuvan pöly- tai tärinähaittoja lähimpään asutukseen. Lähin asutus sijaitsee alueesta n. 750 metrin etäisyydellä.

Ottamistoiminnan päätyttyä alue maisemoidaan ja alueen reunat luiskataan 1:2 kaltevuuteen. Luiskien muotoiluun käytetään alueen reunoille kasattuja toiminnanaikaisia suojamaavalleja ja humuspitoiset maa-ainekset käytetään kasvukerrokseen. Maisemointi- ja jälkihoitotöitä tehdään ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaisesti ja mahdollisuuksien mukaan vaihteittain. Kasvukerrokseen tuodaan tarvittaessa puhtaita pintamaita alueen ulkopuolelta.

Pohjavesialue

Lapin ELY-keskus toteaa, että suunniteltu soranottamisalue sijoittuu Jouttiselän (12699242) vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (1E-luokka). Ottamistoiminta on tarkoitus sijoittaa alueen itäosaan, pohjaveden varsinaiselle muodostumisalueelle. Suunniteltu ottamistoiminta laajentaa jo olemassa olevia ottoalueita. Pohjavesialueella sijaitsee Napapiirin Vesi Oy:n käytössä oleva pohjavedenottamo. Vedenottamo sijaitsee n. 570 metrin etäisyydellä suunnitellusta kallionottoalueesta. Toiminta ei sijoitu vedenottamon arvioidulle lähisuojavyöhykkeelle.

Jouttiselän pohjavesialue koostuu vaaran rinteiden lajittuneen aineksen kerrostumista (Itä-Jouttiselkä) sekä rinteiden välissä kulkevasta harjumuodostumasta (Jouttiselkä ja Paljukka). Tutkimusteen mukaan alueen antoisuus on vähintään 800 m³/d. Vaarojen välissä kulkevaan harjuun imeytyy vettä vaarojen rinteiden valunnasta. Lisäksi pohjavesialueilla sijaitsee lähteitä, jotka ovat luonnontilaisia, merkittäviä, pohjavedestä suoraan riippuvaisia ja muun lainsäädännön nojalla suojeltuja. Lähteikköalueet sisältävät avolähteitä, lähdepuroja ja tihkupintoja. Sammallaajistossa esiintyvät mm. purolähdesammal, hetesirppisammal, kiiltolehvässammal, rassisammal ja lähdelehvässammal.

Kaavatilanne

Lapin ELY-keskus toteaa, että suunnitelma-alue sijoittuu Rovaniemen ja Itä-Lapin voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitetulle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M 4513). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin.

Lisäksi suunnitelma-alueelle on osoitettu tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. Merkinnällä osoitetaan pohjavesialueet, jotka ovat ominaisuuksiltaan arvokkaita ja jotka voivat olla tai ovat yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeitä. Kaavamääräyksen mukaan aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että pohjaveden laatu, määrä tai käyttökelpoisuus vedenhankintaan eivät niiden vaikutuksesta heikkene.

Suunnitelma-alue sijoittuu myös matkailun vetovoima-alueelle, matkailun ja virkistyskehitämisen kohdealueelle (mv) sekä maaseudun kehittämisen kohdealueelle (mk).

mv-merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistyskehitämisen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. Kaavamääräyksen mukaan aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä.

mk-merkinnällä osoitetaan maaseutuvyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. Kaavamääräyksen mukaan alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä. Pysyvän asutuksen sijoittumista tulee edistää olemassa olevaa rakennetta täydentäen.

Alueella ei ole oikeusvaikutteista yleis- tai asemakaavaa. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunniteltu hanke ei vaikeuta alueen käyttämistä maakuntakaavassa osoitettuun tarkoitukseen.

Luonnonsuojelu

Lapin ELY-keskus toteaa, että lupahakemuksen mukaisella ottoalueella tai sen lähiympäristössä ei ole tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) 19-23 §:n liitteen 3 (a) koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, liitteen 4 uhanalaisten lajien ja erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja (VNp 521/2021 liite 4), luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien tai II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja eikä suurten petolintujen reviirejä (04.05.2022 laji.fi, Lajitietokeskus).

ELY-keskuksen käsityksen mukaan alueen luontoarvot eivät rajoita ottamisen järjestämistä suunnitellulla alueella.

Sovellettava lainsäädäntö ja ohjeistus

Maa-aineslain 3 §:n mukaan maa-ainesta ei saa ottaa siten, että siitä aiheutuu tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumien, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Maa-ainesten ottamista koskevassa lupaharkinnassa ja lupaehdoissa otetaan huomioon myös maa-aineslain 3 §:n ympäristöperusteiset rajoitukset muun muassa kauniin maisemakuvan, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien turmelemisesta taikka ne lain 3 §:ssä mainitut muut ehdot, joilla pyritään estämään huomattavat tai laajalle ulottuvat vahingolliset vaikutukset asutukselle tai ympäristölle.

Kiven louhinnan ja murskauksen suojaetäisyyksistä säännellään valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (ns. Muraus-asetus, 800/2010). Asetuksen 3 §:n mukaan toimintaa ei saa sijoittaa alle 400 metrin päähän melulle tai pölylle erityisen alttiista kohteista, kuten sairaalasta, päiväkodista, hoito- tai oppilaitoksesta. Kivenlouhimo,

muu kivenlouhinta ja kivenmurskaamo on lisäksi sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alttiiseen kohteeseen on vähintään 300 metriä. Tukitoiminta-alue voidaan sijoittaa lähemmäksi kuin 300 metrin päähän häiriölle alttiista kohteesta.

Kivenmurskaamo voidaan sijoittaa alle 300 metrin päähän häiriölle alttiista kohteesta ainoastaan, jos toiminnanharjoittaja voi sijoittamalla toiminta rakennukseen tai muita teknisiä keinoja käyttäen luotettavasti ja ympäristölupaviranomaisen hyväksymällä tavalla osoittaa, että toiminta häiriölle alttiissa kohteessa ei ylitä 7 §:ssä tarkoitettuja melutason arvoja. Lisäksi toiminnasta ei saa aiheutua sellaista ilmanlaadun heikkenemistä, joka vaarantaa 5 §:ssä tarkoitetun ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen.

Hankkeen kohdalla vesilain (587/2011) mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun (luvanvaraiset vesitaloushankkeet) 2 §:n tarkoittaman vesitaloushankkeen yleisen luvanvaraisuuden perusteella. 2 §:n 1 momentin ja sen kohtien 1, 2 ja 5 mukaan vesitaloushankkeella on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos: 1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä; 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista; tai 5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintaan soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai käytölle talousvetenä.

Lisäksi lupa voi tulla kyseeseen vesilain 3 luvun 3 §:n tarkoittaman aina luvanvaraisen vesitaloushankkeen perusteella. 3 §:n 1 momentin ja sen kohdan 2 mukaan 2 §:ssä tarkoitetuista seurauksista riippumatta vesitaloushankkeilla on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos: 2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi, *muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 m³ vuorokaudessa sekä muu toimenpide, jonka seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 m³ vuorokaudessa.*

Vesilain 2 luvun 15 § mukaan hankkeesta vastaavan on ilmoitettava kirjallisesti valtion valvontaviranomaiselle (ELY-keskus), kun pinta- tai pohjavedenotto ylittää 100 m³ vuorokaudessa.

Lisäksi ympäristöministeriön oppaassa *Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön* (Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24) on ohjeistettu muun muassa suojaetäisyyksistä ja jälkihoitotoimenpiteistä.

Edellytykset maa-ainesten otolle

Suunniteltu ottamistoiminta sijoittuu vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle (Jouttiselkä 12699242, 1E-luokka). Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kallionottoalueet tulee lähtökohtaisesti pyrkiä aina sijoittamaan luokiteltujen pohjavesialueiden ulkopuolelle. Nyt suunnitellulla alueella on kuitenkin ollut aiempaa

kallionottoa, eikä aluetta ole maisemoitu tai jälkihoidettu. Suunniteltu kallionottoalue sijaitsee n. 570 metrin etäisyydellä pohjavesialueella olevasta vedenottamosta. Hakemuksen täydennyksessä esitettyjen tietojen mukaan vedenottamo sijaitsee louhoksen länsipuolella, eivätkä louhokselta tulevat pintavaluntavedet ohjautu vedenottamon suuntaan.

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalla alueella voi olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-ainelain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja, mikäli ottaminen on louhosalueen maisemointiin ja jälkihoitoon tähtäävää, lupa-aika enintään viisi (5) vuotta, ja ottaminen tapahtuu hakemuksessa esitetyllä tavalla. Lupaharkinnassa tulee kuitenkin huomioida seuraavassa esitetyt asiat.

Ottamistoiminta

Ottamisalueella tulee huolehtia siitä, että ylimmän pohjavedenpinnantason päälle jää aina vähintään neljän (4) metrin paksuinen suojakerros koskemattomaa maa-ainesta. Mikäli ottotoiminnan aikana oton havaitaan ulottuvan tätä syvemmälle, tulee ottotasoa nostaa siten, että suojakerrospaksuus täyttyy.

Alueella toimittaessa tulee pitää huolta, että nyt suunniteltua alinta ottotasoa ei aliteta missään vaiheessa ja, että korot on alueella merkitty huolellisesti ja ajantasaisesti. Toiminnassa tulee myös huolehtia siitä, ettei maaperään ja pohjaveteen pääse missään tilanteessa polttoainepäästöjä. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua, eikä pohjavesialueelle tule varastoida muualta tuotua kiviainesta, kuten kalliomursketta. Pohjavesialueella ei myöskään tule säilyttää poltto- ja voiteluaineita, eikä koneita tule huoltaa tai tankata ottamisalueella. Alueella ei myöskään tule säilyttää työkoneita. Lapin ELY-keskus myös muistuttaa, että kaikkien jätevesien imeyttäminen maaperään on luokitellulla pohjavesialueella kielletty.

Maa-ainesten otossa tulee ottaa turvallisuusnäkökohdat huomioon, mm. työaikaiset jyrkät luiskat. Räjähdyksistä ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa. Ottoalueen jyrkenteiden suojaaminen tulee tehdä riittävällä tavalla.

Häiritsevä melu ja pöly tulee estää. Mahdolliset polttoaineiden ja öljytuotteiden varastot, sekä työkoneiden huolto- ja säilytyspaikat tulee suojata tarkoituksenmukaisesti.

Murskaus

Koska suunniteltu kallionlouhinta- ja murskaustoiminta sijoittuu luokitellulle pohjavesialueelle, on toiminnalle haettu ympäristönsuojelulain mukaista lupaa (YSL 28 §).

Lapin ELY-keskus toteaa, että pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta tulisi aina ensisijaisesti sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle tai alueelle, jossa maaperä on tiivis. Hakijan tulee selvittää, onko koko murskaustoiminta tai esimerkiksi

polttoaineiden säilytys ja tankkaustoiminta mahdollista sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle. Mikäli tämä ei ole mahdollista, tulee murskaustoimintaa suunniteltaessa kiinnittää erityistä huomiota pohjaveden suojaustoimenpiteisiin. Seuraavassa on esitetty yleisiä periaatteita murskaustoiminnan sijoittamiseen luokitellulle pohjavesialueelle.

Laitteistojen (murska ja seula) tarvitsema energia tulee ensisijaisesti ottaa sähköverkosta. Suojaus ja alueelle kertyvien vesien hallinta tulee suunnitella koko siirrettävän murskausaseman kohdalle, sekä lisäksi alueille, joilla käsitellään ja säilytetään öljytuotteita (mm. hydraulikkaöljyt, seulat) tai säilytetään tai tankataan työkoneita. Öljyjen tai muiden vaarallisten aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen tulee estää kaikissa tilanteissa. ELY-keskus korostaa huolellista toimintakulttuuria.

Suojausratkaisujen tulee olla tiiviitä (esimerkiksi HDPE-kalvo) ja öljyjä kestäviä. Kalvon tekniset ominaisuudet tulee yksilöidä. Rakennettava suoja-alue tulee toteuttaa siten, ettei sinne pääse virtaamaan ympäristön hulevesiä. Tiiviille alustoille kertyvän veden hallinta tulee suunnitella siten, että vedet eivät pääse missään tilanteessa tulvimaan yli. Tässä yhteydessä erityistä huomiota tulee kiinnittää suojausrakenteen reunavallien riittävään korkeuteen ja toimivuuteen. Suoja-altaaseen kertyviä vesiä ei pohjavesialueella voida imeyttää maaperään (YSL 17 §). Suoja-allas tulee varustaa öljynerotuskaivolla, ja lisäksi mahdollisessa ympäristöluvassa tulee yksilöidä, mihin suoja-altaan kaivosta pumpattavat vedet toimitetaan. Suojarakenteeseen tulee sijoittaa kaikki koneet ja laitteet sekä öljyt ja polttoaineet tankkauspaikkoineen.

Suojaukseen liittyvät rakenteet on esitettävä valvovalle viranomaiselle ennen käyttöönottoa, ja valvovan viranomaisen on hyväksyttävä niiden käyttöönotto.

Ympäristöön päässeet polttoaineet ja ympäristölle vaaralliset aineet on heti kerättävä talteen. Toiminnanharjoittajalla tulee olla esitettynä säilytyspaikka öljyiselle maa-ainekselle. Toiminnasta ei saa aiheutua epäsiisteyttä. Jätteitä ei saa polttaa tai haudata. Hyötykäyttöön kelpaava jäte on lajiteltava erilleen ja toimitettava hyödynnettäväksi. Alueella ei myöskään tule varastoida ongelmajätteitä.

Toimintajaksojen päätyttyä alue on siistittävä ja alueelta on poistettava koneet ja laitteet. Murskaamolaitteiden, polttoainesäiliöiden ja tankkauspaikan suoja-aldaiden maa-aineksen pilaantuneisuus tulee selvittää aina tarpeen mukaan esimerkiksi, kun laitos siirretään alueelta pois. Mikäli alueella havaitaan öljyä, tulee altaan massat vaihtaa puhtaisiin. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Toiminnan päättyessä suoja-alue tulee jälkihoitaa siten, että suojarakenteet puretaan ja alue palautetaan metsämaaksi. Mahdolliset pilaantuneet maat tulee toimittaa käsittelyyn.

Murskauslaitoksen melun ja pölyn leviämisen estämiseksi murskauslaitos tulee sijoittaa siten, että murskeen varastoalueet ja ottoalueen rintaukset lieventävät melun leviämistä ympäristöön.

Pintavedet

Toiminnasta ei saa aiheutua muutoksia alueen pintavesien laatuun tai määrään. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa ympäristöön.

Lupaviranomaiselle tulee tarvittaessa esittää tarkempi kuvaus vesien johtamisesta ja tarkkailusta.

Vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi

Maa-aineslain 3 §:n mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu muun muassa tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Lapin ELY-keskus katsoo, että kallionottotoiminnan sijoittuminen vedenhankintakäytössä olevalle pohjavesialueelle voi vaatia vesilain mukaisen luvan (MAL 3 §, VL 3 luku 2 § ja 3 §).

Lapin ELY-keskus toteaa, että koska kyseessä on kalliokiviaineksen ottaminen louhoksessa, tulee hankkeesta kertoa tiedot ainakin nykytilanteessa pois-pumpattavien vesien määrästä sekä tulevasta tilanteesta (eli paljonko vettä pumpataan louhoksesta pois, kun se on syvennetty alimpaan ottotasoon). Tämän perusteella hankkeesta arvioidaan alustavasti, onko kyseisessä tapauksessa tarpeen vesilain mukainen lupa.

Hankkeen kohdalla vesilain mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1, 2 ja 5 kohtien sekä 3 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella. Näin ollen hankkeen osalta tulee selvittää, edellyttääkö kallionlouhinta nyt haetulta alueelta vesilain mukaista lupaa Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta.

Toiminnanharjoittajan esittämien tietojen (7.11.2022) perusteella:

- Toiminnanharjoittaja on arvioinut, että nyt suunnitellun hankkeen sekä aikaisemman toiminnan aikana louhos on pysynyt kuivana pintavalutuksella ja tulee todennäköisesti pysymään kuivana jatkossakin, eikä pumppauksia näin ollen tarvita kuivanapidossa.
- Louhoksesta pintavalutuksella poisjohdettavat vedet johdetaan alueen eteläpuolelle, missä ne johtuvat ojitetulle suoalueelle. Ottoalue on jo ennen louhostoiminnan aloittamista ollut etelään päin kalteva rinne, joten ottoalueen vedet ovat valuneet luontaisestikin samaan suuntaan, eikä pintavalunnan määrässäkään ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.
- Toiminnanharjoittajan mukaan vettymistä ojituksessa tai alapuolisessa maastossa ei pintavalutuksen johdosta ole havaittu, eikä sitä ole jatkossakaan odotettavissa.
- Toiminnanharjoittajan mukaan louhostoiminnasta johtuvaa pohjaveden pinnan alenemista ei tapahdu, koska alueelta ei ole tarpeen pumpata vesiä pois louhoksen kuivanapidämiseksi.
- Toiminnanharjoittajalta saadun tiedon mukaan louhosveden laatua ei ole tutkittu aiemman toiminnan yhteydessä, mutta vesinäytteitä voidaan tarvittaessa ottaa alapuolisesta ojastosta.
- Toiminnanharjoittaja toteaa, että haettu toiminta on kuivana pysyneen ja pysyvän louhoksen maisemointia lähes kokonaan luiskaamalla, eikä ottotasoa tai pohjavesipintaa alenneta, joten kalliopohjaveden pintaa ei hakijan käsityksen mukaan ole tarvetta selvittää.

- Hakemuslomakkeessa räjähdysainemääräksi on arvioitu keskimääräisellä louhintamäärällä (kiviainesta 22 000 t) 33 tonnia räjähdysainetta vuodessa ja maksimikiviainesmäärällä (50 000 t) 53 tonnia. Yleensä käytetään nestemäistä räjähdysainetta.
- Toiminnanharjoittajan mukaan vedenottamo sijaitsee n. 550 m louhoksen länsipuolella, joten louhoksen pintavalunta ei suuntaudu ottamolle päin. Louhoksella ei suoriteta pumppauksia, eikä pohjavesipintaa alenneta, joten toiminnanharjoittajan arvion mukaan vaikutuksia vedenottamolle ei ole.
- Ottamistoiminnan päätyttyä louhos ei täyty vedellä, vaan alue maisemoidaan ja reunat luiskataan 1:2 kaltevuuteen. Luiskien muotoiluun käytetään alueen reunoille kasattuja toiminnanaikaisia suojamaavalleja ja humuspitoiset maa-ainekset käytetään kasvukerrokseen.

Lapin ELY-keskus toteaa, että hakemukseen liitettyssä täydennyksessä esitettyjen tietojen perusteella mahdollinen poispumpattava vesimäärä todennäköisesti alittaa 250 m³/d nyt suunnitellun louhoksen toimintaiän aikana.

Aluetta koskevassa mahdollisessa maa-aines- ja ympäristöluvassa tulee kuitenkin asettaa toiminnalle tarkkailuveloitteet poispumpattavien pinta- ja pohjavesien määrän ja laadun osalta. Tulosten perusteella voidaan seurata mm. hankkeen ympäristö- ja kuivatusvaikutuksia.

Tarkkailun perusteella toiminnan vaikutuksia voidaan arvioida tarkemmin, ja mikäli tarkkailu osoittaa, että toiminta tarvitsee vesilain mukaisen luvan, tulee luvantarvetta silloin tarkastella uudelleen. Tarkkailuveloitteen tulee sisältää mm. pohjaveden pinnantason tarkkailua ja veden laadun seuranta pinta- ja pohjavesistä. Lisäksi mahdolliseen ottoalueen kuivanapitoon liittyvien poispumpattavien vesien määrää tulee seurata vuorokausi/kuukausi/vuositasolla toiminnan käynnistyessä ja toiminnan aikana.

Lupaharkinta tulee hankkeessa ajankohtaiseksi esimerkiksi siinä vaiheessa, jos tarkkailun yhteydessä havaitaan, että poispumpattavat pohjavesimäärät ovat arvioitua suurempia tai, jos tarkkailu osoittaa, että toiminnasta aiheutuu luonnon tai vesistön tilan huononemista (vesilain 3 luku, 2 §:n 1 momentin kohta 2).

ELY-keskuksen näkemys on, että jos hanke toteutetaan, kuten hakemusasiakirjoissa on esitetty, hanke ei vaadi tässä vaiheessa vesilain mukaista lupaa. Mikäli hankkeen tarkkailun yhteydessä havaitaan, että alueelta poispumpattavien pohjavesien määrä ylittää 250 m³/d tai poispumpattavat vedet ovat laadultaan sellaisia, että niistä voi aiheutua luonnon vahingollista muuttumista tai vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista, saattaa tarve vesilain mukaiselle luvalla tässä vaiheessa aktivoitua. ELY-keskus pyytää kuitenkin huomioimaan, että jos poispumpattavan veden määrä ylittää 100 m³/vrk, tulee siitä ilmoittaa Lapin ELY-keskukselle (VL 2 luku, 15 §).

Tarkkailu

Hakemuksessa ei ole esitetty erikseen suunnitelmaa pohjaveden pinnankorkeuden ja laadun tarkkailusta. Hakemuksen mukaan toiminnan tarkkailu ja raportointi toteutetaan maa-aines- ja ympäristölupapäätösten mukaisesti. Koska kyseessä on pohjaveden

laatua vaarantava toiminta ja alue on merkittävä vedenoton kannalta, tulee pohjaveden pinnantasoa tarkkailla neljä kertaa vuodessa ja laatua kerran vuodessa alueella olevista pohjaveden havaintoputkista. Lisäksi mahdollisista louhosalueelta poisjohdettavista pintavesistä tulee ottaa vesinäytteet ennen ja jälkeen toiminnan aloittamista.

ELY-keskus katsoo, että ennen louhintatyön aloittamista tulee mitata pohjaveden pinnantasoa ja ottaa pohjavedestä laatinäyte alueella olemassa olevista pohjavesiputkista.

Tarkkailuun käytettävän pohjaveden havaintoputken tulee olla kairauskalustolla asennettu ja rakenteeltaan sellainen, että se soveltuu myös näytteenottoon. Asennus tulee olla tehty siten, että putki ulottuu vähintään neljä (4) metriä alimman suunnitellun ottotason alapuolelle.

Pohjavesinäytteenottoon sertifioidun tai pohjavesinäytteenottoon hyvin perehtyneen näytteenottajan tulee ottaa pohjavesinäytteet. Tehtävät veden laadun määritykset ovat vähintään: lämpötila, haju, maku, happi (mg/l), pH, sähkönjohtavuus, nitraatti, alkaliniteetti, sameus, öljyhiilivedyt (C₄-C₄₅, määrittäjä 50 µg/l). Lisäksi tarkkailussa tulee huomioida käytettävien räjähdeseineiden pohjavesivaikutukset. Määrittäjämenetelmien tulee olla akkreditoituja tai menetelmien luotettavuus tulee osoittaa muulla tavalla. Näytteenoton yhteydessä tulee havainnoida pohjavedenpinnan taso.

Pohjaveden laadun ja pintojen tarkkailutulokset tulee toimittaa valvojalle ja Lapin ELY-keskukselle vuosittain sähköisesti. Määrittäjätulosten lisäksi tulee tarkkailuraportista ilmetä näytteenottopäivämäärä, näytteenottaja, näytteenottotapa, määrittäjänsä tehnyt laboratorio, käytetyt menetelmät sekä niiden mittausepävarmuudet ja akkreditointi.

Jälkihoito

Koska kyseessä on pohjavesialueelle sijoittuva toiminta, on jälkihoitotoimissa oltava erityisen huolellinen. On tärkeää, että jälkihoito- ja maisemointitoimia tehdään alueella otton edetessä vähintään hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Jälkihoitotyöt tulee yksilöidä mahdollisessa lupapäätöksessä. Lisäksi ELY-keskus katsoo, että alueen jälkihoitotyöt ja maisemointi tulee tehdä vaiheittain luvan voimassaoloaikana.

Jälkihoitotoimia ovat alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen. Luiskat tulee muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi.

Ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottotoiminnan päätyttyä pohjaveden laadun turvaamiseksi. Pohjaveden suojelun kannalta on tärkeää, että asianmukaisin jälkihoitotoimenpitein alueelle aikaansaadaan otton päätyttyä mahdollisimman nopeasti uusi maannoskerros. Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Kasvillisuuden ja pohjaveden kannalta paras tulos saavutetaan, kun

maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kunta) voidaan irrottaa ja levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2–3 vuotta. Vaiheistamalla ottaminen ja jälkihoito saavutetaan paras lopputulos.

Mikäli pintamateriaalia tuodaan alueelle ulkopuolelta, on siihen aina oltava lupaviranomaisen hyväksyntä, ja pintamateriaalina tulee käyttää ainoastaan puhtaita maa-aineksia, joista ei kulkeudu haitallisia aineita pohjaveteen. Toiminnanharjoittajan tulee pyydettyäessä pystyä esittämään aineksen alkuperä.

Jälkihoitoa toteutettaessa tulee huolehtia siitä, ettei pohjavesialueella levitettävä pintamateriaali ole liian hienorakeista. Hienorakeinen maalaji vähentää pohjaveden muodostumista ja soveltuu huonosti kasvillisuuden kasvualustaksi. Myöskään karike ja kuorike eivät sovellu pohjavesialueella käytettäväksi.

Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää.

Lapin ELY-keskus suosittelee, että maisemoinnissa ja jälkihoitotöiden suunnittelussa käytetään päivitettyä maa-ainesopasta (*Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön*, Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24).

Johtopäätökset

Lapin ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten ottaminen suunnitellulta alueelta voi olla mahdollista, mikäli lupaharkinnassa huomioidaan edellä esitetyt asiat. ELY-keskus myös muistuttaa, että vaikka etukäteen arvioiden pinta- tai pohjavesiin kohdistuvia haittoja ei tulisikaan, on toiminnanharjoittaja vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin.

Lapin ELY-keskuksen lupahakemukseen ja sen täydennykseen perustuvan näkemyksen mukaan hanke ei tässä vaiheessa vaadi vesilain mukaista lupaa, sillä toiminnasta johtuvan louhosalueen kuivanapidon takia poispumpattavan pohjaveden määrä on alle 250 m³/d. Ympäristönsuojeluviranomaisen tulee kuitenkin lupamääräyksissä määrätä, että louhosalueelta poispumpattavien tai -johdettavien vesien määrä ja laatua on tarkkailtava. Lisäksi on tarkkailtava pohjaveden pinnantasoa ja laatua alueella. Tarkkailusta saatujen tuloksien perusteella tarkastellaan, aktivoituuko vesilain mukaisen luvan tarve hankkeen aikana. ELY-keskus pyytää kuitenkin huomioimaan, että mikäli poispumpattavan veden määrä ylittää 100 m³/vrk, tulee siitä ilmoittaa ELY-keskukselle (VL 2 luku, 15 §).

Lapin ELY-keskus korostaa, että vesilain mukainen luvantarpeen harkinta on tehty lupahakemuksessa annettujen tietojen pohjalta. Mikäli tiedot ovat oleellisesti muuttuneet lupamenettelyn aikana, eivätkä ne enää vastaa täydennyksessä annettuja tietoja, tulee luvantarve arvioida uudelleen.

Lapin ELY-keskus katsoo, että Jouttiselän pohjavesialueella tulee jatkossa pyrkiä siihen, ettei uusia ottoalueita enää avata pohjavesialueen luonnontilaisiin osiin. Olemassa olevilla ottoalueilla tulee pyrkiä kallion- ja soranoton lopettamiseen ja alueiden jälkihoitamiseen. ELY-keskus katsoo, että nyt haetun luvan tulee riittää hakemuksessa suunnitellun alueen maisemoinnin loppuunsaattamiseksi.

Lapin ELY-keskus myös muistuttaa, että luokitellulla pohjavesialueella toimittaessa tulee kaikessa toiminnassa noudattaa erityistä varovaisuutta ja huolellisuutta.

Lopuksi Lapin ELY-keskus muistuttaa, että pohjavesialueella voidaan murskata ainoastaan samalta alueelta peräisin olevia maa-aineksia.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Luvan haltijan on tehtävä maa-ainoslain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetun otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus lupaviranomaiselle vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä.

Päätökset asiassa pyydetään lähettämään tiedoksi Lapin ELY-keskukselle (MAL 19 §). Lupapäätökseen tulisi merkitä luvan viimeinen voimassaolopäivä. Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO) Suomi.fi palvelusta löytyvällä sähköisellä ilmoituslomakkeella.

Asiakirjan hyväksyminen

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ylitarkastaja Maija Mäkelä (luonto) ja ylitarkastaja Eira Järviluoma (liikenne).

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Asian on esitellyt ylitarkastaja Pia Lindholm ja ratkaissut yksikön päällikkö Leena Ruokanen.

Tämä asiakirja LAPELY/3794/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/3794/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lindholm Pia 02.12.2022 10:14

Ratkaisija Ruokanen Leena 02.12.2022 10:28

Lausunto Maansiirtoliike Kemppe Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta Rovaniemen mlk:n valtionmaa IV-nimiselle tilalle Valtionmaa VI nimiselle tilalle RN:o 698-408-136-1, (Songan alue)

Taustatietoja:

Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen pyytää Rovaniemen kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa Maansiirtoliike Kemppe Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta 12.8.2022 mennessä. Rovaniemen kaupungin terveydensuojeluviranomaisen tehtävistä vastaa Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta. Ympäristölautakunnan päätösvaltaan kuuluvissa ympäristölupa-asioissa ympäristöterveydenhuollon lausunnon lupaviranomaiselle antaa terveysvalvonnan johtaja (Ympäristölautakunnan kokous 25.5.2011 92 §).

Maansiirtoliike Kemppe Oy hakee maa-aines- ja ympäristölupaan jatkoaikaa (10v) maa-aineksen ottamiseen, kivenlouhintaan, kivenmurskaamiseen ja raaka-ainesten ja tuotteiden välivarastointiin Rovaniemen kaupungissa Rovaniemen mlk:n valtionmaa IV -nimiselle tilalle (RN:o 698-408-13-1). Ottoalue sijaitsee Paljukkavaaran kallioalueella Songan kylässä. Alue sijaitsee Jouttiselän (pv-tunnus 12699242, 1E) pohjavesialueella.

Ottamisalueen pinta-ala on noin 5,35 ha, ottoaluetta käytetään myös tukitoiminta-alueena. Lupaa haetaan kalliokiviaineksen otolle 80 000 m³ 10 vuodeksi. Jalostettava kiviaines murskataan, seulotaan tai välpätään. Poltto- ja voiteluaineita ei säilytetä alueella. Toiminta ei ole jatkuvaa vaan sitä tapahtuu keskimäärin 1-2kk vuodessa. Murskaus suoritetaan siirrettävällä murskauslaitoksella, jonka kokoonpano vaihtelee tarpeen mukaan. Käyttöenergia murskalaitokselle tuotetaan aggregaateilla, joiden polttoaineena on kevyt polttoöljy.

Hakemuksen mukaan toiminnan ajankohta on ma – pe klo 6–22 ja kuljetuksia myös la 7.00-16.00. Pölyämistä aiheutuu liikenteestä ja soran murskaamisesta. Liikenteestä aiheutuvan pölyämistä esiintyy lähinnä lämpimänä vuodenaikana ja kuivalla säällä, jolloin pölyämistä voidaan ehkäistä tehokkaasti kulkuteiden kastelulla. Murskauslaitoksella syntyvää pölyä voidaan vähentää joko kastelemalla tai lisäämällä koteloiteja. Lupatoimintaan liittyy raskasta liikennettä on 0-20 käyntiä/vrk.

Hakemuksen mukaan ottoalueen välittömässä läheisyydessä ei ole vakituista asutusta. Etäisyys lähimpään rakennukseen on noin 750 metriä. Vastaavaa toimintaa on ollut alueella 10 vuotta eikä sinä aikana ole tullut tietoon melu, pöly tai tärinähaitta ilmoituksia.

Lausunto:

Terveysvalvonnan johtaja esittää Rovaniemen kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausuntona seuraavaa:

Hakemuksen mukainen toiminta sijoittuu Joutiselän (tunnus 12699242) pohjavesialueelle, joka on 1E -luokan pohjavesialue. Joutiselän pohjavesialueella sijaitsee vedenottamo, josta otetaan talousvettä Songan ja Sinetän kylien ja Rovaniemen keskustaajaman tarpeisiin. Mikäli lupa päätetään myöntää, tulee lupaehtojen olla sellaiset, ettei toiminnalla vaikuteta haitallisesti talousvesikäyttöön otettavan veden määrään ja laatuun.

Toiminnassa on myös kiinnitettävä edelleen huomiota pölyämisen ja meluhaitan estäviin toimenpiteisiin. Toiminnasta ja liikenteestä ei saa aiheutua melu- tai pölyhaittaa asutukselle.

Sini-Sisko Kilpeläinen, terveysvalvonnan johtaja
sini-sisko.kilpelainen@rovaniemi.fi

Lisätietoja antaa:

Juho Korva, terveystarkastaja
p. 040 6234918, juho.korva@rovaniemi.fi